

Szanowni Państwo,

Kiedy Kartezjusz dumnie stwierdził: „Cogito, ergo sum”, wydawało się, że siła ludzkiego intelektu jest w stanie czynić ten świat doskonalszym, a człowieka szczęśliwszym. I chociaż postęp techniczny, wynik wysiłku ludzkiego rozumu, sprawia, że życie człowieka staje się łatwiejsze, to nie oznacza jednak, że człowiek jest lepszy, bardziej socjalny i bardziej wrażliwy na drugiego. Wydaje się, że człowiek zagubił właściwe, naczelne miejsce w świecie materii i ducha. „Tragiczny wtorek” 11 września 2001 roku, który ukazał horyzont patologicznej nienawiści i „odczłowieczenia”, zbrojne konflikty między narodami, niepewność rodząca się z badań nad klonowaniem, kwestia eutanazji, globalizacji – te i inne zagadnienia prowokują pytania, które winny skłaniać do refleksji nad człowiekiem dzisiaj i poważnie myśleć o przyszłości.

Nowe czasopismo naukowe „Horyzonty Wychowania” Wydziału Pedagogicznego Wyższej Szkoły Filozoficzno-Pedagogicznej „Ignatianum” prowadzonej przez jezuitów w Krakowie powstało w miejsce „Horyzontów Wiary”. Redakcja, szata graficzna i pomysły są nowe, jednak naczelny cel programowy: refleksja nad człowiekiem i ukazywanie nowych horyzontów na życie w świetle wiary, nowych wyzwań wychowawczych i szukania prawdy o człowieku pozostają te same. Pragniemy dołączyć do grona tych wszystkich, którym zależy na autentycznym wychowaniu współczesnego człowieka. Chcemy podjąć refleksję nad tymi dziedzinami życia, które wpływają na kształtowanie osoby w optyce humanizmu ze szczególnym podkreśleniem wymiaru chrześcijańskiego.

Zamiarem Redakcji „Horyzontów Wychowania” jest zaproszenie do refleksji wokół problematyki dotyczącej współczesnego człowieka zarówno pedagogów, teologów, filozofów, katechetyków, socjologów, jak i fizyków, lekarzy, ludzi nowej techniki, czyli tych, którym zależy na prawdziwym wychowaniu człowieka. Chcemy ukazywać, w jaki sposób różne dziedziny życia właściwie go wychowują lub dezintegrują. Dlatego też „Horyzonty Wychowania” pragną stać się miejscem wy-

miany myśli i doświadczeń naszych rodzimych ośrodków akademickich, jak również ośrodków akademickich z zagranicy. W tym wszystkim chodzi nam o człowieka jako podmiot, który tworzy rzeczywistość, a nie o rzeczywistość, która kształtuje człowieka.

Na progu nowego tysiąclecia musimy sobie postawić pytanie: Jak wychowywać człowieka do pełni człowieczeństwa, by życie było lepsze, a ludzie szczęśliwi? W jaki sposób przekazywać wartości, które są uniwersalne i mogą stanowić bazę twórczego dialogu?

W inauguracyjnym numerze zajęliśmy się miejscem człowieka w różnych obszarach życiowych, które wpływają na jego postawy. Wyszliśmy zatem od najbardziej przygnębiającego doświadczenia człowieczeństwa, a mianowicie od zła, grzechu, winy. Grzech pierwotny, który stoi u podstaw ludzkiej grzeszności, zwykło się przyjmować, iż jest to grzech dziedziczny, spuścizna po Adamie. Jednakże dzisiejsza hermeneutyka grzechu pierwotnego wskazuje na fakt, iż człowiek nie jest grzeszny z natury, lecz jedynie do zła skłonny. Aby skutecznie opierać się złu, potrzebna jest właściwa formacja. Niewątpliwie katecheza Kościoła jest taką szkołą, która kształtuje nowego człowieka, a więc tego, który „przyoblekł się w Jezusa Chrystusa” czyli przyjął Chrystusową mentalność i naukę. Człowiek jest szczególnym „przedmiotem” pedagogiki. Wiele perspektyw antropologicznych: biologiczna, kulturowa, filozoficzna, teologiczna, socjologiczna dostarczają antropologii pedagogicznej treści, które ukazują zróżnicowane horyzonty koncepcji człowieka i wartości oraz dostarczają metod, z których ona korzysta. Ważnym jednak jest, aby wszelakie perspektywy badawcze antropologii nie zatraciły poszanowania dla godności człowieka i jego podmiotowego wymiaru. Te treści dobrze odnoszą się do procesu nauczania, który można rozumieć jako doświadczenie w wymiarze intrapersonalnym, interpersonalnym i międzypokoleniowym. Ten proces zakłada długotrwałą przemianę podmiotu doprowadzając go do umiejętności współżycia z ludźmi. Ta sama logika odnosi się do nauczania religii w szkole. W pierwszym numerze zajęliśmy się również filozoficznymi podwalinami pedagogii społecznej, biorąc pod uwagę proces transformacji politycznej, społecznej i ekonomicznej w naszym kraju. Od konkretnej opcji an-

tropologicznej zależy bowiem formacja społeczna. Nie zabrakło zagadnień związanych z wrażliwością i przeżyciami człowieka, a mianowicie ze światem sztuki i mediów. Ten pierwszy wskazuje na ścisły związek między światem ducha i materii, wiary i kultury. Brak symfonii między tymi wymiarami może doprowadzić do wynaturzenia aksjologicznego. Po tej linii zmierzają refleksja nad relacją człowiek – świat mediów. Proces komunikowania międzyosobowego, tworzenie kultur i środowiska wychowawczego przez środki społecznego przekazu są tematami szczególnie aktualnymi dzisiaj. Niniejszy numer zamyka artykuł na temat historii jezuickiego systemu szkolnictwa „Ratio studiorum”, który wydaje się być aktualny także dzisiaj.

Szanowni Państwo, wspólnie z Wami podejmujemy się próby kształtowania nowego człowieka na miarę wyzwań dzisiejszych czasów. Niech więc „Horyzonty Wychowania” rzeczywiście poszerzą możliwości zmierzania do tego celu.

W imieniu całej Redakcji z życzeniami owocnej lektury.

Wit Pasierbek SJ